Náučný prírodopisný chodník Čierna voda

Kraj:	Bratislavský
Okres:	Senec
Geomorfologická jednotka:	Podunajská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus a vlak Bernolákovo
Východisko:	Bernolákovo, Trnavská ul., most cez Čiernu vodu
Trasa:	Bernolákovo – Nová Dedinka zhodne s cyklotrasou popri Čiernej vode
Dĺžka, prevýšenie:	4,2 km, prevýšenie žiadne
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	11
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, cyklistický, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je; trasa zhodná s miestnou cyklotrasou

Rok otvorenia: 2016

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Bernolákovo, Hlavná 111, 900 27 Bernolákovo, tel. 02 / 4020 0601

Poznámka: Úvodný informačný panel stojí nižšie po toku Čiernej vody v areáli miestneho Street Workout parku a detského ihriska.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Bernolákovo. Obec medzi Ivankou pri Dunaji a Sencom na kontakte južného cípu Trnavskej pahorkatiny a Podunajskej roviny pri toku Čierna voda. Staršia časť obce leží na vyzdvihnutej okrajovej kryhe neogénneho podložia s pokrovom spraší tiahnucim sa severným smerom, ktorú podmyla Čierna voda a odhalila tak v strmom svahu morské sedimenty (štrky, piesky, pieskovce, íly). Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1209, keď uhorský kráľ Ondrej II. daroval Šebešovi obec Čeki, neskôr nazývanú Čeklís. Jej história je spojená so strážením cesty vedúcej z Bratislavy do Trnavy a Šintavy (dnešná Trnavská ulica). Obec bola vo vlastníctve kráľov (Arpádovci, Karol Róbert z Anjou, Žigmund Luxemburský) a významných šľachtických rodov (Hunt-Poznan, grófi zo Sv. Jura a Pezinka, páni z Čeklísa, Matúš Čák, rod Abraháma Rufusa, páni z Rozhanoviec, rod Thurzovcov a rod Esterházyovcov). Bola tu poštová stanica na trase dostavníkovej poštovej cesty z Viedne do Sibiu v Sedmohradsku – prvá od Bratislavy –, ktorá sa prvýkrát spomína v roku 1553 a slúžila až do zavedenia vlakovej pošty. Túto funkciu obce pripomína Poštová ulica. Gróf Jozef Esterházy tu v rokoch 1714 – 1722 vybudoval barokový kaštieľ s francúzskym parkom a barokovou kaplnkou sv. Anny na jeho konci. V roku 1766 bola – neďaleko kaplnky Svätej Anny – založená manufaktúra na výrobu súkna a bavlnených látok – kartúnka. V rokoch 1787 – 1791 tu pôsobil jazykovedec a kňaz Anton Bernolák, po ktorom bola obec v roku 1948 premenovaná. Pre ďalšie info pozri Historický náučný chodník Bernolákovo.

Čierna voda. Nížinný vodný tok, pramení v Malých Karpatoch pod Malým Javorníkom západne od Svätého Jura, ústi v Podunajskej rovine pod obcou Čierna Voda do Malého Dunaja s priemerným prietokom 2,2 m^3/s, jeho dĺžka je 113 km. Na Podunajskej rovine vytvára meandre, miestami sa zachovali slepé ramená. Tok pretínajú mnohé vodné kanály. Preteká cez obce Svätý Jur, Bernolákovo, Nová Dedinka, Tureň a Čierna Voda, poniže ktorej ústi. Pod obcou Čierna Voda sa z nej odpája Stará Čierna voda, preteká cez Vozokany, Tomášikovo, Kráľov Brod a Dolný Chotár, pod ktorým východne od Topoľníkov ústi do Malého Dunaja. Pozdĺž Čiernej vody medzi Bernolákovom a Novou Dedinkou je vybudovaná cyklotrasa.

Cyklotrasa Bernolákovo – Nová Dedinka. Trasa s dĺžkou 4,5 km začína pri lávke cez Čiernu vodu v centre Bernolákova, vedie popri toku okrajom obytnej zóny, ďalej cez extravilán obcí Bernolákovo a Nová Dedinka. V Novej Dedinke vedie cez obytnú radovú zástavbu po most cez Čiernu vodu. Cyklotrasa je súčasťou trasy Senecká cyklomagistrála, nadväzuje na už existujúcu cyklistickú trasu medzi Bernolákovom a Ivankou pri Dunaji a z Bernolákova je napojená na cyklotrasu do Pezinka.

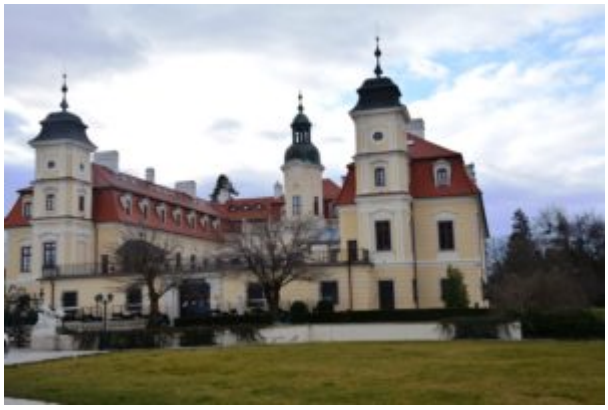
Nová Dedinka. Obec juhozápadne od Senca v Podunajskej rovine, ktorá vznikla v roku 1960 zlúčením dvoch obcí – Dedinky pri Dunaji (prvá písomná zmienka z roku 1252) a Novej Vsi pri Dunaji (prvá

zmienka z roku 1328). Obyvatelia sa zaoberali hlavne poľnohospodárstvom – boli roľníkmi, chovateľmi dobytka a ovocinármi. Pre obe pôvodné obce býval spoločným asi 1 km východne od nich v poli stojaci románsky rímskokatolícky kostol sv. Filipa a sv. Jakuba zo začiatku 13. storočia, neskôr goticky prestavaný, s priľahlým cintorínom. Bol postavený na umelej vyvýšenine, pravdepodobne mohyle z doby halštatskej. Pre nepostačujúcu kapacitu a vzdialenosť sa časom začala namiesto neho používať budova rímskokatolíckej školy v obci, ktorú na kostol prestavali v rokoch 1993 – 1995.

Podunajská rovina. Rozsiahly geomorfologický celok na juhozápade Slovenska pozdĺž Dunaja medzi Bratislavou, Patincami, Novými Zámkami, Sereďou, Sencom a Pezinkom zaberajúci nivu Dunaja a jeho prítokov s časťou ich terás. Na krátkom úseku na severozápade susedí s Malými Karpatmi, inde len s Podunajskou pahorkatinou. Za Dunajom, ktorý tvorí slov.-maď. štátnu hranicu, rovina zväčša pokračuje s výnimkou dvíhajúcej sa pahorkatiny východne od ústia Mošonského Dunaja (južne od Čičova). Toto rovinné územie s lokálnymi plytkými depresiami či drobnými nevysokými terénnymi vlnami v nadmorských výškach 106 – 164 m budujú holocénne nivné alebo pleistocénne terasové riečne naplaveniny (hlinité, ílovité, piesčité a štrkovité sedimenty) miestami prikryté ostrovčekmi viatych pieskov (napr. Senec, Sereď, Vozokany, Veľké Kosihy) či spraší (napr. Hurbanovo). Juhozápadná polovica Podunajskej roviny medzi Dunajom, Malým Dunajom a dolným tokom Váhu predstavuje **Žitný ostrov**, ktorý je mohutným starým agradačným valom Dunaja. Z jeho centrálnej, najvyššej, časti sa kedysi Dunaj skĺzol do susedného nižšie položeného územia a tá – ako najsuchšia v zamočiarenom okolí – bola využitá pre osídlenie a dopravné línie. Po svojom presune Dunaj pokračoval v tvorbe nového agradačného valu, ktorý je osou svojrázneho územia so sústavou dunajských riečnych ramien a akumulačných depresií medzi nimi. Pre tvarovú i vývojovú podobnosť s normálnymi riečnymi deltami sa táto podunajská oblasť nazýva **vnútrozemskou deltou**. Vyvinula sa ešte pred zásahmi človeka do prirodzeného hydrologického režimu Dunaja pod miestom jeho prerezania sa cez Karpaty a jeho vstupom do tektonicky poklesávajúcej severozápadnej časti Malej dunajskej kotliny, v ktorej rieka pre spomalenie svojho toku sedimentovala veľké množstvo štrkov a štrkopieskov prinášaných najmä počas povodní zo svojho horného toku. Akumulácia dunajských štrkopieskov v oblasti tejto „delty“ dosahuje hrúbku od niekoľkých m pri Bratislave až do cca 600 m v gabčíkovskej depresii a tvorí obrovskú prírodnú zásobáreň pitnej vody, žiaľ, ohrozovanú v dôsledku priepustnosti sedimentov kontamináciou nebezpečných látok z priemyslu a poľnohospodárstva. Podnebie je teplé a suché, zrážky dosahujú 500 – 600 mm za rok, z pôdnych typov najhojnejšie sú fluvizeme, čiernice a černozeme, v území tečie Dunaj, Malý Dunaj, Čierna voda, Dudváh, dolné toky Váhu, Nitry a Žitavy. Prirodzené hydrogeografické pomery boli od polovice 19. storočie človekom silno ovplyvňované za účelom maximalizácie poľnohospodárskej produkcie získavaním ornej pôdy na úkor zamokrených lúk ako aj ochrany pred povodňami, čo dokumentujú početné antropogénne formy reliéfu, napr. kanály (odvodňovacie, zavlažovacie), hrádze, stavidlá, prečerpávacie stanice. Veľmi cenné pre zachovanie biodiverziy v prevažne poľnohospodárskej krajine sú fragmentárne zachované lesy (lužné lesy a teplomilné panónske dúbravy), mokrade, druhovo bohaté nivné lúky a vodné biotopy.

Obsah informačných panelov

Informačné panely nie sú očíslované a nemajú názvy. Panely opisujú flóru a faunu včítane vzácnych druhov bylín a drevín.

Veľký Biel
Kamenín
Kamenica nad Cirochou
Kamenica nad Cirochou